

СЕКЦІЯ 8.

Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

УДК : 338.18.78

Т. В. Воронько-Невіднича, к.е.н., доцент,

Н. В. Ковалевська, студент

Полтавська державна аграрна академія

ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

Сучасні економічні перетворення мають на меті інтеграцію українських підприємств до системи міжнародних економічних зв'язків, залучення іноземних підприємців до діяльності в державі та формування економіки країни відкритого типу. Очевидним є той факт, що зовнішньоекономічна діяльність нашої країни є важливою умовою її економічного зростання. Особливо це актуально за умов, коли набувають інтенсивного розвитку процеси міжнародної економічної інтеграції, транснаціоналізації, міжнародного поділу праці, глобалізації світового господарства.

На жаль, на шляху інтеграції України в європейські й міжнародні структури було виявлено достатню кількість недоліків. Безперечно, є об'єктивні причини цього, однак відсутність системи управлінських дій у сфері зовнішньоекономічної діяльності перешкоджає повноцінному просуванню нашої країни до цивілізованого співтовариства.

Менеджмент ЗЕД пов'язаний із застосуванням загальних ідей і концепцій менеджменту у всіх формах зовнішньоекономічної діяльності (експорті й імпорті товарів і послуг, лізингових операціях, прямому інвестуванні тощо). Його сутність полягає у комплексному дослідженні та моделюванні міжнародного середовища у поєднанні з налагодженою взаємодією всіх підрозділів і посадових осіб підприємств в інтересах продуктивного досягнення визначених зовнішньоекономічних стратегій [1].

Управління ЗЕД є визначеним процесом, що, насамперед, включає вивчення і проектування елементів міжнародного середовища: закордонних партнерів, рівня цін, митних правил, міжнародних норм і звичаїв; ефективну взаємодію між працівниками як зовнішньоекономічних, так і інших підрозділів підприємства, що і визначає успіх на міжнародних ринках та продуктивне досягнення всім підприємством обраних зовнішньоекономічних

цілей. Це значить, що критерієм якості менеджменту зовнішньоекономічної діяльності є не тільки успіх сам по собі (досягнення цілей), але і ціна цього успіху (витрати ресурсів, продуктивність тощо) [4].

Менеджмент ЗЕД тісно пов'язаний із міжнародним менеджментом. Останній є не що інше, як управління транснаціональними компаніями. Оскільки ЗЕД включає взаємодію національних і транснаціональних компаній, то вона передбачає взаємодію зовнішньоекономічних підрозділів із міжнародними відділеннями багатонаціональних корпорацій.

Управлінська діяльність завжди базується на основних правилах та принципах, яких дотримуються керівники і спеціалісти апарату управління у сфері зовнішньоекономічної діяльності [2].

Загальновідомо, що існує три рівні принципів зовнішньоекономічної діяльності: загальні, специфічні і національні.

Загальні принципи ЗЕД – це невелика кількість загальновизнаних у всьому світі правил, що стали своєрідними загальновідомими істинами (аксіомами), яких дотримуються всі учасники міжнародних ділових операцій. До них входять принципи науковості, системності та взаємовигідності.

Науковість ЗЕД означає, насамперед, розвиток цієї діяльності відповідно до об'єктивних економічних законів.

Системність ЗЕД означає, що між окремими її складовими існують міцні взаємозв'язки та взаємозв'язок міжнародних операцій підприємства з міжнародним бізнесом у цілому.

Принцип взаємовигідності ЗЕД, на перший погляд, не має особливих ускладнень і виглядає очевидним: кожний партнер, що бере участь у міжнародних операціях, одержує свій прибуток. Проте, дотримуватися цього принципу не просто через значну кількість часу, необхідного для виконання угод, зміни валютних курсів, наявності різноманітних зв'язків між окремими зовнішньоекономічними угодами, використання бартерних операцій тощо. Тому дотримання принципу взаємовигідності потребує ретельного аналізу і врахування, розмежування різноманітних потоків прибутків і витрат.

Крім наведених загальних принципів управління ЗЕД, багато специфічних принципів, яких також необхідно дотримуватися. Специфічні принципи ЗЕД закріплені у відповідних міжнародних правових актах і є обов'язковими для виконання всіма державами, що підписали той або інший акт.

Національні принципи ЗЕД закріплюються в законодавчих актах відповідних країн. Оскільки всі країни використовують тією чи іншою мірою

механізми державного регулювання ЗЕД, то існує і відповідна правова основа таких дій [3].

Отож, можна підкреслити, що в Україні можливість використання менеджменту у зовнішній сфері з'явилася при переході до ринкової економіки. У ході встановлення менеджменту ЗЕД вивчається досвід західних країн в галузі організації управління міжнародною діяльністю підприємств. Для українських підприємств та спеціалістів знання цього досвіду дає можливість виявити загальні тенденції і закономірності в розвитку менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, особливості його здійснення в окремих країнах, порівняти вітчизняну практику по організації управління зовнішньоекономічною діяльністю з іноземною.

Список використаних джерел:

1. Багрова І. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / І. В. Багрова, Н.І.Рєдіна. – Київ : ЦНЛ, 2004. – 580 с.
2. Вічевич А. М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності / А. М. Вічевич, О. В. Максимець. – Львів : Афінa, 2004. – 140 с.
3. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : [підручник ; 3-тє вид. перероб. та доп.] / О. П. Гребельник. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.
4. Управління зовнішньоекономічною діяльністю / під заг. ред. проф. А. І. Кредісова. – К. : ВІРА-Р, 1998. – 448 с.